

AKTUALIOSIOS INFORMACIJOS

100/969/, IV metai.

Diepholz,

1943 m. rugsėjo mėn. 7 d.

K. B. Zdanavičius

Rugsėjo 8-ji. — mūsų tautos didybės šventė

Visai netolima yra ta praeitis, kada mes kaip laisva tauta ir nepriklausoma valstybė iškilmingai švėsdavome savo tautos šventes. Viena iš tų iškilmingų švenčių jau kelinti metai kaip švenčiame svetimoje žemėje. Ši šventė — rugsėjo Aštuntoji. Lietuviai tauta šios dienos iškilmes skiria Lietuvos garbingiausiojo Kunigaikščio Vytauto Didžiojo garbei.

1430 m. rugsėjo 8 d. mūsų Didysis Valdovas turėjo būti apvainikuotas karaliaus vainiku. Tokio vainiko Vytautas Didysis tikrai buvo vertas. Šis poetas P. Vaičiūnas tą vertę apibūdina, sakydamas: Lietuvos Karaliau, Vytautai Didysis, tavo genijaus audringi žygiai apvainikavo mūsų Tėvynę galios ir garbės vainiku; Tavyje, Birutės ir Kęstučio sūnau, susikaupe ir pasireiškė mūsų valia gyventi".

Vytauto Didžiojo kelias į karališkos garbės vainiką buvo sunkus ir dygus. Vytauto D. gyvenamasis laikotarpis turi daug panašumų į mūsų gadynę. Todėl menustabu, kad jis, kaip ir mes, net du kartus /1384 ir 1390 m./ skaudžia širdimi turėjo apleisti Lietuvos žemę ir kaip pabėgėlis prisiglausti ne svetimoje Vokietijoje. Gyvendamas pas ordeną, mūsų Didysis Kunigaikštis išėjo kietos drausmės mokyklą. Pabėgėlio dienos sugriovė pasitikėjimą žodžiais, įkvėpė atsargumo jausmą, užgrūdino valią ir išmokė savotiškos politikos. Didėsne savo gyvenimo dalį, kaip ir kiti Lietuvos Kunigaikščiai, Vytautas D. praleido kariaudamas. Jo karo tikslas buvo: vakaruose sumušti vokiečių galybę, ordeną, kuris nuolat užpuldinėdavo Lietuvą, o rytuose — Vytautas D. siekė užkariauti Rusiją, praplėsti Lietuvos teritoriją ir padidinti valstybės turtus. Parsuėmęs mūsų valdovas tų tikslų pasiekė. 1410 m. ties Žalgiriu sumušo vokiečių ordeną, o rytuose — sėkmingai išplėtė sienas: už Maskvos ir Dniepro, o nuo Baltijos jūros į pietus: "ligi Dono ir marių Juodųjų" /Maironis/. Tas visas žemės plotas sudarė apie 1000 000 kv. km. Todėl visai teisingai anų laikų Lietuva galėjo vadintis imperija, o josios valdovas Vytautas Didysis — imperatoriaus vardu.

Vytautui D. rūpėjo ne tik užsienio politika ir karo reikalai. Nemažiau jis sielojosi ir vidaus gyvenimu. Jis pertvarkė valstybę medžiaginiu ir avasiiniu atžvilgiu. Centralizavo Lietuvos valdymo būdą, visą valdžią perimdamas iš sritinių kunigaikščių į savo rankas ir tuo būdu pasidarydamas Lietuvos monarchas.

Romos imperatorius Zigmantas 1429 m. Lucko suvažiavime pasakė, jog Vytautas Didysis turįs daug nuopelnų ir visai Europai, ir pasiūlė, kad Lietuvos valdovas būtų apvainikuotas karaliaus vainiku.

Tačiau nusipelnytu vainiku Vytautas D. neturėjo laimės pasipuošti. Tie, kurie priešinosi jo karališkai garbei ir didybei /lenkų bajorai ir Žigimėvas Olesnickis/ siunčiamą vainiką pakeliui sulaukė ir perėmė. 1430 m. spalio 27 d. mirtis, pakirsdama per 80 metų senelio Lietuvos Valdovo gyvybę, neleido kitu atveju ir kitais keliais siunčiamo vainiko susilaukti.

Praslinko jau keli šimtmečiai, kai Vytautas Didysis savo žygiais buvo sukūręs galingą Lietuvą. Šiandien ji suskurdo. Bet gal amžių Valdovas ir vėl mums lems kurti ir tęsti gražiąją Lietuvos istoriją, kokią kūrė visi kiti mūsų kunigaikščiai ir visų laikų veikėjai.

Praslinkus audroms, visad pasirodo saulė, praslinkus priespaudos metams, visad ateina laisvė ir laimė. To moko mus mūsų istorija, kuri amžinai nęgsta pasikartoti.

Norint pagerbti mūsų tautos ir didybės šventę — Rugsėjo Aštuntąją, atovykloje atidaryta mūsų tautodailės ir spaudos paroda.

Tautodailės ir spaudos parodą kasdien nuo 9 ligi 19 val. YMCAos patalpoje lankykite, tėvai ir motinos, atsivesdami ir savo vaikučius.

BALYS SRUOGA

Karaliau Vytaute

Dangaus vardu palaimink tu mane,
 Kad aš galėčiau eit keliu tavuoju,
 Pakelt galėčiau tavo našta.
 Tu dėl Tėvynės mūsų nemarios
 Kaip mūžinas vargai, kaip viešpats koveis.

Prisiekiu tau, laisva Tėvynė tavo
 Galinga ir didi per amžius bus.
 Kol nors viena plastės širdis lietuvių,
 Tu būsi amžinas Lietuvos Karalius.

Nekisk suklysti man ir nusilpnėti,
 Žodžius tetikrins man šita žemė,
 Bučiuodamas ją, Tave šaukiuos, Karaliau,
 Jei tavo valios pilgytų neįstengsiu,
 Tegul geriau manęs ji nenešios.

/Iš "Milžino Paunksmės"

RUGSĖJO AŠTUNTOSIOS MINĖJIMO

P R O G R A M A:

Rugsėjo mėn. 7 d.

21 val.

Gedulingos pamaldos už žuvusius dėl Lietuvos
laisvės.

Rugsėjo mėn. 8 d.

8 val. Abiejose stovyklose prie gyvenamų patalpų
iškeliamos tautinės vėliavos.10,30 val. Iškilmingas vėliavos pakėlimas
aikštėje prieš gimnaziją.

11 val. Iškilmingos pamaldos.

15 val. Iškilmingas aktas "A" stovyklos salėje.

18,30 val. Koncertas: "Aušrinė", solistai, taut. šokiai.

21 val. Abiejose stovyklose nuleidžiamos vėliavos.

Dideliame dvasiniame susikaupime praleiskime Rugsėjo 8 d.

Kai po savo kojomis nejaučiame tėvynės žemės pagrindo, o virš mūsų gal-
 vų plaukia svetimi debesys, tai ir mūsų tautinių švenčių minėjimas yra ki-
 toks, negu buvo Lietuvoje.

Tat Rugsėjo Aštuntąją – tą mūsų tautos didybės šventę – minėkime ne tik
 oficialiai, bet tos šventės mintimis būkime ir dvasioje persisunkę. Tą die-
 ną praleiskime didelio dvasinio susikaupimo ženkle, savo mintimis jungda-
 miesi su mūsų broliais tėvynėje, Sibiro ir tremtyje, nes jie už mūsų tautinės
 didybės idėją aukoja savo kraują ir gyvybę. Šios dienos proga nedera ruošti
 įvairius pasilinksminimus ar pasiūokimus.

Berlyne komunistai vėl demonstruoja

Vakar Berlyne SED organizuoti darbininkai savo demonstracijomis vėl sutraukė miesto tarybos posėdį, kuris prasidėjo 12 val. sovietų sektoriaus miesto savivaldybės patalpose. Jau 11 val. ties savivaldybės rūmais susirinko apie 1.000 žmonių minia. Vėliau ji pagausėjo ir, prasivežusi pro poli-
 jos ir savivaldybės tarnautojų gretas, išilaužė į savivaldybės rūmų vidų. Minios vadovai - SED partijos kalbėtojai, prišokę prie mikrofonų, bandė nu-
 traukti laidus ir apdaužė spaudos atstovus. Keli demonstrantai ėmė šaukti
 mikrofoną, kad ne trukdyti atėję, bet reikalauti, kad miesto taryba grei-
 diau priimtų žiemos pagalbos planą.

Soc. demokratų partijos lyderis dr. Suhr pranešė, kad posėdis sutraukia-
 mas. Tik tada minia pradėjo skirstytis, o komunistiniai miesto tarybos nariai
 suskubo susimesti į būrį ir pareikšti savo nuomonę dėl netinkamos miesto
 tarybos veiklos.

Šios rūšies demonstracijos yra jau trečios iš eilės, bandant komunis-
 tams sutrukdyti miesto tarybos posėdžius. Visa tai vyko dešimties dienų
 laikotarpyje. Šias demonstracijas organizavo SED partija, skatinama ir remia-
 ma sovietų. Todėl ypač vakardienos demonstracijų atgarsiai Londone sukėlė
 didelio rūpesčio.

Dr. Suhr pranešimu, sovietų vokiečių policijos vadas jam garantavęs
 posėdžio saugumą, tačiau tikrumoje policija nė nebandė demonstrantų tar-
 kyti. Tik po demonstracijų policija bandžiusi patikrinti salėje buvusių
 asmenų tapatybės liudijimus, areštuodama visą eilę miesto savivaldybės tar-
 nautojų. Vakar 18 val. Charlottenburge miesto taryba tęsė savo posėdį.

-- Vakar popiet buvo susitikę keturi Vokietijos gubernatoriai. Taip
 pat posėdžiavo ir valintose, fikso ūkio ir susisiekimo komisijos. Sakoma, kad
 esama galimybių atnaujinti susisiekimą traukiniais. Kalbama apie tarpzoni-
 nio susisiekimo traukinį FD - Zug Nr. 112 Berlin - Hannover ir apie FD-
 Zug Berlin - Muenchen.

Ždanovo nebėra, bet jo darbai lapoja

Britų radijas praneša, kad vakar Lenkijoje buvo sušauktas komunistinės
 partijos vadovų suvažiavimas, kuriame Lenkijos prezidentas Bierut turėjo
 pranešti priežastis, kodėl ligšiolinis PPR/Polška Partia Robotnicza/partijos
 gen. sekr. Gomulka pašalintas iš pareigų. Vyr. partijos vado pareigas perėmė
 prezidentas Bierut, o Gomulka ir toliau pasilieka partijos narys ir min. pirm.
 pavaduotojas bei prijungtųjų žemių ministeris. Nežiūrint to, atrodo, kad jo
 dienos jau esančios suskaitytos, nes komunizmas nepakenčia nukrypimų nuo
 generalinės linijos. Gomulkos pašalinimas iš partijos sekretoriaus pareigų
 aiškinamas šiomis priežastimis:

1. Gomulka pasisakė už Jugoslavijos KP,
2. Gomulka permažai vertino sovietinio komunizmo sprendžiamąją
 reikšmę,
3. Gomulka nekovojo atkakliai su kapitalistiniais didžiųjų ūkininkų
 nusistatymais, vengiant ūkio kolektyvizacijos.

Gomulka prie šių kaltinimų prisipažino.

Vakarų Europoje šis atsitikimas sukėlė didelio susidomėjimo ir gausių ke-
 monetarų. Gomulkos įvykis yra labiau pabrėžiamas, negu Tito. Britų BBC poli-
 tinis komentatorius sako: Ždanovo jau nebėra, bet jo pasėtosios sėklos dygsta.
 Kominformo darbo vaisiai vis labiau pasireiškia. Vos nuskambėjus maršalo
 Tito "ekskomunikos" žodžiams, išgirstame naujus. Tačiau šiuokart reikalingas yra
 stipresnis, negu su Tito. TSRS, eidama savo komunistinės statybos kelionę, ne-
 pripažįsta jokių lokalinių iškrypimų. Vienintelė išeitis yra paklusmas Mas-
 kvos įsakymų vykdymas. Tokiems žmonėms, kurie yra pačių sovietų išmiskinti
 komunistinėse gudrybėse, tai nėra nieko nauja. Bet atsirado ir kitokių komu-
 nistų. Pirmasis buvo Tito. Antrasis yra Gomulka. Kas žino, kiek dar tokių at-
 ras.

1937 m. likvidavusi Lenkijos komunistų partiją, Maskva tik po dviejų
 metų, 1939 m., pasišaukia Gomulką, kuris keletą metų tenai pabūva, o jau ge-
 rai apmokytas gražinamas Lenkijon komunistų partijos organizuoti, tik jau
 kitu vardu. Tačiau Gomulka pirmoje eilėje vistiek buvo nacionalistas, o tik
 vėliau - komunistas. Jis yra praktikas. Jis puikiai žino, kad sovietų metodais

/atkelta iš psl. 3/

komunizmo Lenkijoje negalima įvesti, todėl jis ir dėsia žemės ūkio kolektyvizaciją – kaip netesingą žygį, jei ne ko kito, tai tik to paties komunizmo naudai.

Jis todėl simpatizuoja ir Jugoslavijos komunistų partijai, o kominformo suvažiavime, kurio metu išskiriamas Tito, jis nedalyvauja sveikatos sumetimais. Ir štai, netrukus jis pats susilaukia panašaus likimo.

Kaip pranešama, Gomulka visoje lenkų komunistų partijoje turėjęs savo pasekėjų, todėl, atrodo, kad turėsias įvykti platesnio masto valymas. Jei pats prezidentas Bierut sutiko paimti šias vyr. partijos vado pareigas, tai jis rasiąs galimybių ir būdų partijos tarpe esančiai "erezijai" likviduoti.

Britų radijas informuoja, kad ir kituose sovietinio bloko kraštuose komunistų partijos narių tarpe atsiradusi "erezija", kurią susigriebta šalinti ryšium su TSRS ūkio kolektyvizacijos skubėjimu.

Kitos įvairios žinios

rr — Vakar Prancūzijos naujasis ministrų kabinetas buvo susirinkęs antrąjo posėdžio. Buvo svarstomi finansų ir ūkio reikalai. Privačiose įmonėse dirbantiems darbininkams nutarta išmokėti laikiną/vienkartinę 2.500 frankų pridėda. Nieko nepranešama dėl valdinėse įmonėse dirbančiųjų atlyginimo.

D. Britanijoje baigėsi keturių dienų aviacijos ir priešlėktuvinės apsaugos manevrai.

Rugsėjo 3 – 18 dienomis Vokietijos amerikiečių zonoje vyks didri britų – amerikiečių manevrai.

Vengrijoje vakar prasidėjo pirmieji mokslo metai suvalstybintose mokyklose. Vengrijos bažnyčios galva kard. Mincinti kviečia vaikų tėvus būti savo vaikų dvasios vadovais, nes jų vaikų auklėjimą perimanti komunistinė vyriausybė.

Vengrijoje šiuo metu pradėti komunistų partijos narių valymai. Kaip oficialiai pranešama, Vengrijos komunistų partija savo tarpe turinti įvairios rūšies karjeristų ir asmenų, pametusią savo kovingą kaimo tikrosios komunistų partijos nario charakterį.

TSRS reikalauja sušaukti keturių užs. reik. ministrų konferenciją Italijos kolonijoms spręsti. Italijos taikos sutarties tekste buvę pabrėžta, kad keturi užs. reikalų ministrai šį klausimą turi išspręsti iki rugsėjo mėn. 15 d.

Londone abejojama, ar keturi užs. reik. ministrai galėsias susitikti, juoba, kad šiuo metu eina smarkus pasirengimas JTO pilnates konferencijai, įvyksiančiai rugsėjo mėn. 21 d. Paryžiuje.

Vakar ryte Amsterdame princesė Julijana iškilmingai perėmė sostą, prisiekdama konstitucijai. Iškilmėse dalyvavo apie 3.000 žmonių, jų tarpe visos Europos karališkųjų šeimų, aukštųjų valstybės atstovų.

Vakar Anglijoje prasidėjo 80 – oji D. Britanijos Profesinių Sąjungų konferencija, dalyvaujant 860 delegatų, atstovaujančių beveik 8 milijonus D. Britanijos dirbančiųjų. Vakar buvo pasisakyta dėl nenormalių streikų. Kalbėtojai pabrėžė, kad paskutiniu metu D. Britanijoje atsiradę organizuojami neramumų židiniai. Juos reikia būtinai pašalinti. Suvažiavimo pagrindinė komisija priėmė pranešimą apie ūkio padėtį.

Mirusiojo buv. Čekoslovakijos prez. dr. Benešo palaikai pašarvoti Pragoje ir leidžiami lankyti žmonėms. Vakar priešpiet per 20.000 žmonių atlaikė palaikus. Laidotuvės įvyksta trečiadienį. Vėlionis laidojamas savo kapoje – 80 km. nuotolio nuo Pragos.

Vietos žinios:

Maisto skyrius praneša, kad šiandien duoda ir riebalų išduodami šia tvarka: Nr. 1 – 120 nuo 8 – 9 val., Nr. 121 – 240 nuo 9 – 10 val., Nr. 241 – 360 nuo 10 – 11 val. ir Nr. 361 – 472 nuo 11 – 12 val.

Skelbimas. 1948 m. rugsėjo mėn. 4 d. pamečiau odinę piniginę, kurioje buvo 16 DM ir 20 Pf. ir 2 pašto ženkliai. Sąžiningą radėją prašau grąžinti į 14 baraką 8 kambarį.

Leidžia Diepholzo LTB Komitetas. Redaguoja Salomėja Narkėliūnaitė. Redakcijos ir Administracijos adresai: mūriniame rajone – 3A/8 ir 23/26.